

Skoleordning, som i Fjor blev gennemført i de sønderjydske Landsdele, blev, kan man sige, Frihedsprincippet og det folkelige Selvstyre gennemført ikke alene overfor de danske Sønderjyder, men ogsaa overfor dem, som taler og tænker anderledes end vi. Jeg tror, det var godt, at man fra dansk Styres Side fulgte den gode gamle Regel: Alt, hvad I vil, at andre skal gøre mod jer, skal I ogsaa gøre mod dem, at de Krav, som vi under det fremmede Styre opstillede fra dansk Side, men som ikke blev imødekommet, nu blev imødekommet fra vor Side.

Jeg skal ganske kort paavise, at det er Frihedsprincippet, Selvstyreprincippet, som er Grundlaget for den Skoleordning, man har i Sønderjylland. I den sønderjydske Skolelov § 20 er det fastslaaet for Købstædernes Vedkommende, at der skal oprettes to Skoleafdelinger, en dansk og en tysk, og Forældrene kan da selv vælge, i hvilken deres Børn skal gaa. Jeg mener altsaa, at der er en fuldkommen fri Konkurrence. Naar det ærede Medlem Hr. Schmidt hævdede, at Mindretallet havde for lidt Ret, kan det i alt Fald ikke gælde for de sønderjydske Købstæders Vedkommende, thi dér er der fuld Frihed for Forældrene med Hensyn til, hvor de vil sætte deres Børn i Skole. I enkelte af Byerne — det er i alt Fald Tilfældet i Tønder — har det tyske Parti Flertal i Skolekommissionen. For Tønders Vedkommende kan der derfor ikke være Grund til Klage.

Det kan have sin Interesse at se, hvorledes Forholdene har udviklet sig under dette Frihedsprincip. Jeg skal nævne, at ved Afstemningen den 10. Februar 1920 blev der i Tønder afgivet 2 504 tyske og 761 danske Stemmer; man ser altsaa, at der var et meget stort Flertal for det tyske Parti i Tønder. Ikke desto mindre har Forholdene under den frie Konkurrence formet sig saaledes, at der for Øjeblikket i den tyske Folkeskole i Tønder gaar 452 Børn og i den danske Folkeskole henved 300 Børn. Hertil maa føjes, at der ved Siden af den tyske Folkeskole er en privat tysk Skole, hvor der gaar henved 200 Børn. Men alt i alt synes jeg, at det danske Skolevæsen under fuldstændig fri Konkurrence og under Ledelse af et tysk Flertal i Skolekommissionen har klaret sig godt.

Jeg vil i denne Forbindelse nævne, at den danske Folkeskole i Tønder er knyttet til Tønder Seminarium, og jeg synes, der er al Grund til at glæde sig over, at dette Seminarium, som ligger paa denne noget

afsides og meget udsatte Post, efter min Mening har begyndt sit Arbejde paa en fortrinlig Maade, som lover det bedste for Fremtiden. Jeg har paa forskellig Vis haft Ærinde til Tønder Seminarium i det forløbne Aar og har glædet mig over at komme der og se paa Arbejdet. Det fortjener at nævnes, at i en Tid som denne, hvor Seminarierne er meget smaat besøgt herhjemme, staar Tønder Seminarium med 3 Klasser, Præparandklassen og de to yngste Klasser, omtrent fyldt. Jeg glæder mig over, at den højtærede Undervisningsminister paa Finansloven har stillet Forslag om særlige Bevillinger til Undervisningsmateriel til Tønder og Haderslev Seminarier, og ligeledes over, at der er foreslaaet et Beløb til Instruktionskursus for Lærerne i Sønderjylland; det siges i Bemærkningerne til Lovforslaget, at disse Kursus er meget paakrævede. Jeg anbefaler disse Bevillinger paa det bedste.

Maa jeg føje til, at i den tyske Folkeskole gives der fra 4 til 6 Timers ugentlig dansk Undervisning. Den er ikke paatvunget; det er alt sammen ad Frivillighedens Vej. Men glædeligt er det, at mange af Børnene i den tyske Folkeskole søger den danske Undervisning.

For Landkommunernes Vedkommende er Forholdet et lidt andet. Dér skal, som det ærede Medlem Hr. Schmidt nævnte, mindst 20 pCt. af Kommunens Vælgere, som repræsenterer mindst 10 skolepligtige Børn, kræve en tysk Folkeskoleafdeling indrettet, hvis Undervisningssproget i Folkeskolen ellers er Dansk. Det ærede Medlem Hr. Schmidt kritiserede stærkt Tallet 20 pCt. og sagde: Hvis nu kun 19 pCt. kom og forlangte en tysk Afdeling? Ja, saadan kan man altid sige. En Grænse maa der sættes; og selv om man satte en lavere Procent, kunde man altid komme og sige: Hvis der nu var I under? Saa vilde man igen med lige saa stor Ret kunne kræve den samme Ret for dem. Der er dog det at bemærke, at der i Loven staar, at flere Skoledistrikter kan slaa sig sammen om at oprette en saadan tysk Skoleafdeling.

Jeg vil gerne nævne een Ting endnu, som jeg synes er betegnende for Mindretallets Ret, nemlig at den Del af Befolkningen, som ønsker tysk Skoleundervisning, har Ret til at oprette Friskoler og private Skoler, saaledes at der dertil ydes det samme Statstilskud, som ydes til private Skoler i det øvrige Danmark; det er for Øjeblikket de 3 Fjerdedele af det, som Staten yder pr. Barn i den offentlige Skole, altsaa omkring 50 Kr. pr. Barn. Dette, synes jeg, er af-